

МАНА ЦАГГИН БАХДИ ТУШАРАН?

Маша гумдлта. Төр төвкнэд 2, 1/2 джил болвэ. Энэ цаггин туршар хальмэг нерндэ өнгө болмэ, хальмэг кергтэ тус болмэ кесэн юн бэйһнэ? Ки чигэн уга. Кен чигэн йомэ кесэн уга. Олндэ эсэ болвчэ, ятхдан тусхэл бийдэн туста йомэ кесэн кен бэйһнэ? Ю-кү хулдад хойр-горвэн зун мөнгө олсон керэг бишэ, зуг хөөтдэ туста йомэс: эрдэм, альва-басэ медрэл. Кен чигэн иимэ батта, туста, бийдэн блдээтэ йомэ кесэн уга.

Болвэ, хальмэг нерндэ кё наамэ, хальмгин олна керэг туша болмэ йомэ кедэг ймтэн земгя олэн. Харэ базэр кегэд харэ нэрэ кёдрхэ кергясэ хальмэг ймтэн дутхэш. Хоорндан ноолдад болну, эсэ гиджэ хулха кегэд түүрмдэ өрдэг кергтэ манакэс йовлцата. Омкя йркян уучнад, лагерь дундан мөрглдсөн бухэс митэ молигэд, нудрман атхад зогсад, му ду гарад оркрад, өөрө шидрин нмилмүдтэ зог-наадэн болдгөнъ дала.

Мин, бусу лагермүдтэ чигэн иимэ му йовдлмуд бэйһнэ. Болвэ бусу ймтэн бидэн хойрин хоорндэ земгя илгвэр бэйһнэ. Бусу келнэ

дунда му Уула кедэг ймтөн чигэн бэйндэ, зуг тедэн дунда сйн керэг күүдэдэг ймтөнъ баса олон. Тун сургуультнер; тэрин ханхар нере гар-сен ймтөн; хурце эрдэм-ивин аргар эврэ улсинь сйн нере делкэ бүү-ндэ бадрулдэг ймтөн; журнал, газетде бичдэг суркй ике нертй ймтөн. Баса, олон зүсэн аргар эврэ улсин нере ясад, эврэ улсин му йовдлу-динь холвагар сийнр хучад, мугинь биллэд йовдэг олон ймтөн бэйндэ. Тедэн дунда гадэдин ордудин тэрин нэтлвчнертй, сургуль-эрдэин эр-лечирта сйн таньлта, биге зэйгдэвртй ймтөн олон. Баварин лагерте теднй неге кун му Уула кегэд түүрмде орхлэ, Америкде теднй хойр эге сйн Уула кегэд, энэ сйндэ мунь даргдэд, теднй нерэн улмар сийдэд, Уула-кергнй улмар күүдэвртй болэд йомна.

Бидэн болхда? Лагерин Ууде даван гархла нана төла неге сйн эмен Уге келдэг йомон уга. Нана гаргасэн хорхан чигэн му йоме хур-гани Узурте шовалгад, хара му кё мана чирде лашхаса бусу йомон уга. Бидэн эрвйн энэ наздег кёбгэ арчад, олон хальмгин чирй цеврлэд оркдэг арге уга. Тийме аргта ймтөн бидэн дунде уга. Тийме, күүнй кучтй ймтнй наздег кё арчхе нам бийтхй, мангдуртан лагерь хагдх-ла йовхе халган чигэн-сйинр олше уга, кергтй күүндэ курче зёбсйн чигэн сйинр күүдэдэг арге ймтөн бидэн. ймтнй мууге дурадхе чаднавдэн, зуг тедна сййгинь дахон баймдэг чидэн-идэ уга.

Тере хоорндэ /между тем/, дуг бөгдэрен сйн седкэл зүүгэд, кел-сэн Уге, кесэн, Уулдйн джимбол /честный/ болэд, н цулхе уха бийрйн түүлкэд, олон хальмгин сйн кергте оньган өгэд йовхөла - бидэн чигэн му бише йоме кедхе чөднэ; бийинь кирйр.

Мана лагерте 50-60 сургуулин куу код бэйндэ, неге цёбкөн сургуулин бичшор бэйндэ. Болво, мана ймтнде энэ сургуулин бичшор кухаркхе үнтй ймтөн бише болна.

Мана лагерте газет гаргадэг редакце бэйндэ. Энэ редакце кёндэг ймтөн улиндар гүүдхе йовхе күүкэд бише. Сургуль-медлин захде багс-сагар күүрсэн, альва-васа аргар олон хальмгин нернде сйн ёнга нла-хар яддхе йовхе ймтөн. Болво, мана ймтнй ухаидэ энэ редакце кёдл-дэг хойр-горвон кун чинрйрен хотна хөтэ зёбдэг кунсе Улу бише.

Хурал, ховрег биднде бэйндэ. Наднда иткесэн, ховргуман кундлсэн бййдел гарна. Болво, холтнад, наздегд хйлэхй энэ иткел чигэн хола гун бише болдхе медгднй.

Мана бичкэд, эрвйн бийсүднй, аргад-хорглад цогцлхе /организова-ться/ кехе бййдел гаргацхана. "Скаут" гед, бичкдин хурасэн баге цогце /организация/ бэйндэ. Теднй чиг /цель/ сйн: багсэл седвй-ре /благородное стремление/, джимбол уха /честная мысль/ зуркндйн батрагад, хамте нии йовад, олна кергте оньган өгэд, олон хальмгин нерэн ёбде гархөдө, тум болийе гисэн чиг.

Түүнйсе бичкдөнъ, неге орсар донг азад, музич, ду дасад савад-сандрад йовцхана. Баса сйн, буульмдета керэг. Болво, энэ бичкдин имо-имо сйн седвйрес мана медэтир дунде бала сонин болдхе медг-джош. Олон кёкшдин донг, буульмдэ уга болхла, энэ бичкдин омог шантрэд, ормуднй хйрйд йовхөсө бусу йомон уга.

Имо-имо олон зүүле гуйдата йомеуд Узгдэд, седклин ике зёвур болна.

Игйд бичд, ймтнй му келд, ймтнде уха азагад одхар бичдйхө керэг бише. Болво, зуринде зун болэд шаардаг бййдег зовдлган келдйхйсе бусу йомон уга.

Одэ тийгэд яяхем гихлй?

Бусу ймтнй сйн Уулэс дурдхе чадше уга деерэсе бидэн. му кергү-дйн неге бичкө хомарулдхе өгд, келсэн Уге, кесэн Уулдйн неге бичкө джимбол /честный/ болэд, унйн ёмнйр бйрэд, "успасө номгнар, ёвснйсе бууняр" йовхөсө бусу халга уга болдхе медгднй.